

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 02.03.2026 nr 1.2-2/100-11

Meie 17.03.2026 nr 1.2-1/26/1783-2

Eelnõu koostöölastamine

Terviseamet esitab ravikindlustuse- ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduste muutmise seaduse (psühhiaatria saatekiri, e-konsultatsioon ja erialata arstid) eelnõu kohta järgmised tähelepanekud.

1. Eelnõu § 2 punktiga 1 täiendatakse TTKS § 3 lõiget 2 kahe lausega, millega täpsustatakse erialata arstide ja hambaarstide võimalust osutada tervishoiuteenuseid, millega eelnõu seletuskirja põhjal lõpeb nende käsitlemine tervishoiuteenuse osutamisel osalejana. Muudatusega jääb seletuskirja põhjal kehtima praegune olukord, kuid täpsustus peaks tagama õigusselguse ning toetama paindlikku töökorraldust nii perearstiabis kui ka eriarstiabis. Täiendavalt on märgitud, et TTKS-i muudatused puudutavad vaid tervishoiutöötajate rollide täpsustamist, kuid seaduse rakendamine loob eeldused Tervisekassa TTL-i täiendamiseks erialata arsti teenustega.

Terviseamet sellise hinnanguga ei nõustu. Mõistame soovi residentuuri mitteläbinud arstide potentsiaali paindlikumalt ja eesmärgipärasemalt rakendada ning vajadust selleks õigusruumis selged normid tekitada, kuid ei pea eelnõus toodud lahendust heaks ega eesmärgipäraseks variandiks.

Praktikas tekitab kehtiva TTKS § 4³ lõike 2 teine lause tervishoiuteenuse osutajates (TTO) juba käesoleval hetkel segadust. TTO-d tõlgendavad sätet väga laialt ning leiavad, et lause annab TTO-le erialata arstide rakendamisel piiramatut vabadust ning juhul, kui TTO hindab erialata arsti piisavalt kogunud ja pädeva olevat, võib erialata arsti rakendada sisuliselt samas ulatuses, kui vastava eriala omandanud eriarste ehk lubada erialata arstil töötada eriarsti asemel. Eriarsti asemel soovitakse rakendada enamasti kolmandas riigis eriala omandanud arste, kes ei ole Eestis kvalifikatsiooni tunnustamise menetlust läbinud ja kellel puudub õigus Eestis eriarstina töötada. Samuti tõlgendatakse sätet selliselt, et TTO-l on õigus rakendada arsti, kes ei ole omandanud eriala, eriarstiabi osutamisel suurema iseseisvusega kui sama eriala arst-residenti, kes peab töötama juhendaja vastutusel.

Hetkel on Terviseametil pooleli kaks kohtuvaidlust küsimuses, kas erialata arst võib teha eriarsti vastuvõttu ja eriarsti pädevusse kuuluvaid protseduure eriarsti asemel. Sarnasel teemal on olnud vaidlusi ka varasemalt. Seega ei ole tegu üksikjuhtumitega.

Plaanitav muudatus ei aita Terviseameti hinnangul kaasa õigusselguse tekkimisele ega tervishoiutöötajate rollide täpsustamisele, vaid võib segadust veelgi suurendada ning anda võimalusi erinevateks tõlgendusteks ja potentsiaalseteks vaidlusteks.

Eelnõust ja seletuskirjast ei leia vastust küsimusele, mis teenust hakkavad erialata arstid osutama, kui neid enam eriarstiabi teenuse osutamisel osalejatena ei käsitata või kuidas loob seaduse rakendamine eeldused Tervisekassa TTL-i täiendamiseks erialata arsti teenustega. Eelnõust ei selgu, missugune teenus on „erialata arsti teenus“ TTKS-i mõttes.

Õigusselguse ja patsiendiohutuse huvides oleks vajalik erialata arsti pädevuse piirid õigusakti tasandil reguleerida ning selgelt sätestada, missuguse teenuse osutamise õigus erialata arstil on.

2. Eelnõuga võetakse TTKS-is kasutusele termin „erihambaarst“ põhjusel, et sellele on vaja viidata eelnõu TTKS § 3 lõike 2 kolmandas lauses kui tervishoiuteenusele, mille osutamisel võib rakendada ka hambaarsti, kes ei ole (erihambaarsti) eriala omandanud ega õpi parajasti ka residentuuris.

Terviseameti hinnangul on plaanitav muudatus poolik ja segadust tekitav, sest kuigi eelnõus viidatakse erihambaarsti teenusele kui teenusele, mille osutamisel võib rakendada ka hambaarsti, ei ole eelnõus erihambaarsti teenust defineeritud. Segadust suurendab seletuskirjas toodu, mille põhjal sätte mõte on hambaarstide puhul nii kehtivas TTKS § 4³ lõike 2 II lauses kui ka eelnõukohases TTKS § 3 lõike 2 III lauses, et erialata ehk residentuuri mitteläbinud hambaarsti võib rakendada erihambaarstiabi teenuste osutamisel, mitte igasuguse eriarstiabi teenuste osutamisel. Samas sätestab kehtiva TTKS § 20 lg 1, mida eelnõuga muuta ei plaanita, et eriarstiabi on ambulatoorne või statsionaarne tervishoiuteenus, mida osutavad eriarst või hambaarst ja temaga koos töötavad tervishoiutöötajad. Seega osutab TTKS § 20 lõike 1 kohaselt hambaarst eriarstiabi, kuid muudetud TTKS § 3 lõike 2 III lause kohaselt võib hambaarsti rakendada üksnes erihambaarsti teenuste osutamisel, mitte teiste eriarstiabi teenuste osutamisel. Lisaks võimaldab eelnõu paragrahvi 3 lõike 2 kolmas lause tõlgendust, mille kohaselt võib tervishoiuteenuse osutaja määrata, et hambaarst, kes ei ole erihambaarsti eriala omandanud, võib erihambaarsti asemel teenust osutada, kui TTO teda piisavalt pädevaks peab.

Eeltoodust tulenevalt ei saa Terviseamet nõustuda seletuskirjas toodud järeldusega, et eelnõuga erialata arstide õiguslikus staatuses tehtavad muudatused ei too patsientidele võrreldes kehtiva regulatsiooniga kaasa muudatusi, mis piiraks isikute õigust tervise kaitsele (PS § 28). Terviseameti hinnangul piiravad muudatused selgelt isikute õigust kvaliteetsele tervishoiuteenusele. Lisaks piiravad tehtavad muudatused patsientide õigust taotleda tervishoiuteenuse osutamise käigus tekkinud kahju hüvitamist tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse seaduse (TOKVS) alusel, sest TOKVS § 20 p 15 kohaselt ei hüvita kindlustusandja kindlustusjuhtumi toimumise korral kahju, mis tuleneb tervishoiuteenuse osutamisest, mida tervishoiutöötaja osutas väljaspool omandatud eriala piire.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Agne Ojassaar
õigusedakonna juhataja

Agne Ojassaar
6509852 Agne.Ojassaar@terviseamet.ee